

od medi in sicer tako, da sta z zaokroženimi deli obrnjeni druga proti drugi, ravni ploskvi pa sta na zunaj. Po njihovih izumiteljih imenujemo te sestave *Vilson-ove* ali *Fraunhofer-jeve* lupe. Povečajo navadno pet do tridesetkrat.

K enostavnim drobnogledom prištevajo tudi *Brücke-jevo* lupo, dasiravno bi bilo bolj umestno prištevati jo k sestavljenim drobnogledom. — V kratko (5—8 cm) cev od medi je na enem koncu pritrjena ahromatična leča, na drugem koncu pa jamasta

leča-priočnica. Svetlobni trakovi prehajajo pred svojim združenjem v sliko skozi jamasto lečo razpršeni v oko, katero vidi povečano in pokončno podobo predmeta. Ta sestav nam je radi zdatnih povekšav (50 — 100 krat) in zlasti zato, ker nam podaja pokončne slike, jako rabljivo orodje pri prirejanju zelo majhnih predmetov, in nadomešča za skromne zahteve izpočetka celo sestavljeni drobnogled. Narejen je prav na tisti podlagi, kot *Galilejev* daljnogled, ali pa naša navadna gledališka ali poljska kukala. (Dalje.)

Usmiljenka.

Odlomek iz duhovnega življenja. — Spisal *Pavel Perko*.

V molčanju in pokoju se boljša pobožna duša ter razumeva skrivnosti sv. pisma. V samoti najde potoke solzá, v katerih se koplje in čisti vsako noč; ona je toliko bližje svojemu Stvarniku, kolikor dalje je ločena od posvetnega hruma. *Tom. Kemp. I. 20.*

Zunaj pred kapelo je sicer završal zdajpazdaj veter po drevesnih vejah, toda po kapeli se je razprostiral neki tajni mir in sveta tišina.

Usmiljenke so molile pred Najsvetejšim.

Molile so tiho, pridržano. Le zdajpazdaj se je začul kak pobožen vzdih ali pritajen šepet, ki je motil tišino po prostoru. In kadar je utihnil ta, tedaj je zopet mirovalo vse in molčalo vse...

Kakor veliko belo morje se je lesketalo po kapeli belih klobukov s širokimi, v stran segajočimi krajniki. Prav kakor morje mirno je ležala ta belina po kapeli, krepko odsvitajoč od malo temne okolice. In le redko se je zgodilo, da sta se tuintam zazibala bela roglja na koncu, kakor se zaziblje na morju rahel val ob vetrovem pišu. To je bilo tedaj, kadar je prikipela za hip iz prepolnega srca goreča molitev bolj nujno in bolj kipeče kot sicer...

Molile so in klanjale se globoko. —

Skozi duri pa so prihajale vedno še druge — lahno, da se je komaj čulo in pridržano, kot bi se bale stopiti na sveti in veličanstveni prostor.

* * *

Sestra Veronika je prišla med zadnjimi. —

Pri vstopu se je ozrla okrog sebe plaho in negotovo. Klopi so bile zasedene; le pručice ob straneh so bile še prazne. Pokleknila je v stransko klopico. In tu je sklonila glavo, zakrila si obraz v dlani in goreče zamolila Boga... Potem pa je obstala nepremično. —

Sestra Veronika je bila razburjena!

Ko je klečala v klopici, tedaj se ji pač ni poznalo, da ji v duši ni mirno, da ji v srcu divjajo boji in viharji...

Molila bi bila, a moliti ni mogla. —

Razbrati se je morala poprej. Umriti se je morala; potolažiti se, razmisliti se... Kako naj bi molila v tem, ko ji drvi pred dušo toliko vtiskov in tako različnih!

Par trenutkov poprej je bila dospela iz Zagreba. Tam je bila doslej. Tam je opraviła zadnje duhovne vaje, po katerih je bila preoblečena v sestro. Od tam se je odpravila

takoj nato v družbi sestre Julijane v Ljubljano, kamor je bila prestavljena in kamor jo je klicala dolžnost.

Sedaj je tu. —

Najpoprej je hotela mirno premisliti vso stvar, urediti si vtiske in razporediti jih po vrsti. Potem šele je hotela moliti in prositi...

* * *

Zadnje duhovne vaje v Zagrebu so bile višek vsega. Te so vtisnile sestri Veroniki spominov tako lepih in tako blagih! Kako je bilo tiste dni vse lepo in vzvišeno! Svečanosti, govori, premišljevanja, molitve — vse!

Ob duhovnih vajah si je bila pogledala v dušo globoko in se — zaupajoč v Boga — odločila za svoj poklic.

Po duhovnih vajah pa je prejela redovno obleko. To je bil trenotek veselja, radostnega vznemirjenja, slovesne groze... Tega ne pozabi nikdar. S kako nado, s kakim zaupanjem je gledala tedaj v prihodnost...

A žal —: solnce sreče je sijalo tako malo, malo časa!

Ko je takoj nato sedla na vlak in se odpeljala proti Kranjski, tedaj je prišla nesreča — —

In kako nenadoma je prišla, kako nepričakovano, kako tihotapsko!

* * *

Že v Zagrebu — tedaj ko se je odpravljala v Ljubljano — je bila prišla Veroniki neka lepa misel: nekak sklep. Sklenila je, da se tedaj, ko se bo peljala preko Dolenjske tik mimo rojstne vasi, domá niti oglasila ne bode. Še več: sklenila je, da tedaj nalašč niti skozi okno ne bode pogledala in se niti ozrla na domačo vas...

To je bil sklep. — Ni bila velika reč, a premagati se je hotela tudi v tem. — In da se bo, o tem ni dvomila. —

Vlak je drdal proti njeni rojstni vasi...

Kako se je premagovala; kako je delala dobre sklepe še v zadnjih trenotkih; kako si je bila svesta do zadnjega, da bo kos izkušnjava. —

A prišlo je drugače!

O, da je bila povedala svoj sklep sestri Julijani — gotovo bi jo bila ona obvarovala nesreče, in ne bilo bi prišlo do tega!

A tako — tako je prišla nesreča!

Ob rojstni vasi je bila postaja istega imena. To ime je zaklical izprevodnik glasno in razločno, da se je čulo po vsem kolo-dvoru.

In že to ime samo je zadostovalo, da je sestra Veronika v hipu pozabila na vse, dvignila glavo in pogledala vun — —

In tu pred njo je ležala rojstna vasica — vasica in okolica, kjer se je še kot otrok igrala po livadah, in kjer so ji tekla tako blažena mladostna leta...

Iznad nizkih dimnikov se je dvigal dim in se zibal nad hišicami, ki so bile raztresene v nekakem krogu okrog vaške cerkvice in zvonika. Iz zvonikovih lin je potrkavalo delopust; zakaj sobota je bila, in ljudje so se pojoč in smejoč vračali s polja. Po sosednem travniku so se drville deklice za pisanim metuljem, ki se jim je le za par metrov previsoko zibal nad glavami kopajoč se v solncu — —

Kako je Veroniko prevzel ta pogled! Kako ji je vplivalo na dušo to petje, ta smeh, to prosto, brezskrbno življenje! To je bila domača govorica; to so bili tako ljubki, tako znani glasovi!

Sedela je kakor prikovana. Pogled ji je plul po okolici in ušesa so poslušala znane zvoke kakor godbo iz rajskih višav...

A bilo je kratko, kratko — —

Vlak je odrdral dalje, in vasica je izginila v megli in travniki tudi in livade in polja in gore in gozdi...

In vendar je vstalo v prsih nekaj, ah, kakor koprnenje po življenju v tem lepem, božjem svetu... nekaj, kakor kesanje radi stanu, za katerega se je bila odločila...

In ko je izginil mamljivi prizor, tedaj je padla Veroniki na dušo megla, črna in gosta, kakor pajčolan — — —

Ves čas do Ljubljane ni izpregovorila niti besedice!

* * *

V Ljubljani je vzprejela sestra prednica Veroniko izvanredno prijazno.

„Torej ti si sestra Veronika?“ jo je prašala potem, ko je bila odšla sestra Julijana.

„Da, častita!“

Sestra prednica je bila resna žena. Vendar kadar je govorila, ji je odmevala iz glasu neka čudovita milina, ki je bila kakor balzam za ranjeno srce.

A čudno, prav ta milina je vplivala na Veronikino dušo tako skeleče! Saj ji je vest očitala, da zasluži vse drugo prej, nego prijazno besedo! O, kako ji je bilo težko pri srcu!

„Ali si trudna, sestra Veronika?“

„Ne.“

„Kaj pa našega Jezusa - ali si že pozdravila v zakramentu?“

„Ne še.“

„No, pa saj še nisi utegnila . . . Poglej -- sestra Alfonza tukaj ti bode pokazala v kapelo . . . Jeli da, sestra Alfonza?“

S poslednjimi besedami se je prednica obrnila do mlade sestre, ki je prav tedaj prišla mimo. Bila je to sestra Alfonza, nastavljena dotlej v kirurški oddelku v otroški dvorani. Zdaj je bila prestavljena; sestra Veronika je imela biti njena naslednica.

„Bodem“, je rekla sestra Alfonza in bila takoj pripravljena. In odšli sta.

* * *

Sestra Alfonza je klečala v prvi klopi pred obhajilno mizo. Klečala je vesčas tako mirno, tako ponižno, tako pobožno . . . Morebiti se je poslavljala od ljubega Jezusa . . . Kdo ve, ali se ne bode odpeljala že jutri na drug kraj, v druge razmere?

Sestra Veronika pa si je zakrivala obraz z rokami. Čutila se je tako nizko, tako nevredno. Prijazni glas sestre prednice ji je donel še vedno po ušesih. In prav ta glas jo je obsojal! O, da je vedela sestra prednica vse . . . Da je vedela vse, ne bila bi jo ogovorila tako prijazno. Očitala bi ji bila, da ni poklicana za ta stan; da je še tako malo ali nič napredovala v duhovnem življenju; da bi bilo bolje, ko bi — — —

O Bog, to so bile grozne misli, ki so silile sestri Veroniki na um! Tu je bilo vse temno, vse črno brez najmanjše jasne poteze! V srcu ji je divjalo, kipelo in vrelo. Obup je hotel bruhniti na dan . . .

A tu — ?

Ali ni prihajala pomoč? Ali se ni bližala milost? Ali ni bil to žarek svetlobe, ki je hipoma posijal v temo?

Sestra Veronika se je spomnila zadnjih duhovnih vaj v Zagrebu.

V spomin so ji prišle besede govornikove, ki jih je govoril ob slovesu:

„Med boji nam poteka življenje. Vojskujmo se, branimo se! Pripeti se pa lahko, da nam izpodrknje v boju, da pademo. In tedaj ne obupajmo! Padec naj nas ne potre; on naj nam bo v pouk. Dvignimo se, popravimo, kar smo zagrešili, borimo se dalje in tako napredujmo!“

Kako navdušeno so donele govornikove besede! Kakega vpliva so bile tedaj na sestro Veroniko! Kako so jo dvigale in ji dajale poguma za prihodnost!

A sedaj — ?

Mesto odgovora so ji iznova donele govornikove besede v spomin:

„Padec naj nas ne potre; on naj nam bo v pouk! Borimo se dalje in tako napredujmo!“

To ni bil več navaden človeški glas: to je bil klic iz rajskih višin.

V Veronikino dušo se je vračalo življenje.

To je bila tolažba . . . to je bil up . . .

„O Bog — odpusti, odpusti za sedaj!“

V srcu se ji je vzbujala pomlad, kot se vzbuja narava ob prvih pomladnih žarkih. In na dan so ji silile solze, solze kesanja in dobrih sklepov — —

* * *

Popoldanje solnce je sijalo skozi pobarvana okna. Žarki so padali na altar in razsvetljevali lestence, sveče, prte, pregrinjala . . . Križani Zveličar, razsvetljen od luči, je zrl z altarja tako milo . . . In lučka sveteča pred Najsvetejšim je migljala tako prijazno . . .

Usmiljenke pa so molile, molile . . . In molitve so kipele pred tabernakelj tiho in zaupno.

Veroniko so premagala čustva. Dvignila se je in šla tja pred tabernakelj. Poklenila je na stopnico in zamolila tako prisrčno in tako goreče, kakor še nikdar.

„Jezus — nevredna sem! A vendar klečim pred Teboj proseč milosti in pomoči! Slaba sem, slabejša ko druge — a zato tembolj potrebna pomoči. Jezus, glas Tvoje volje me je poklical sem. Tebi posvečujem vse, do najmanjšega dobrega delca vse! Stori, da bom poslej druga, da se prične z današnjim dnevom zame povse novo življenje. Podpiraj me, da zmagujem, da naprednem.“

Klečala in molila je še dolgo. —

V tem so ji izginjale žale misli in trpki spomini. V duši se je jasnilo. Videla se je sredi sester: pobožnih, gorečih, ponižnih —, videla se je v tihem ozidju: v zavetju pred svetom, kjer ni hruma in šuma, govornice in smeha. V tem se je čutila tako srečno, tako potolaženo.

In zopet ji je bilo kakor po zadnjih duhovnih vajah v Zagrebu. Zopet je hotela začeti z novimi močmi, z novim pogumom.

Dvignila se je, poklonila se in šla.

In Zveličar je zrl za njo tako milo, tako milostno. In lučka pred Najsvetejšim je migljala tako veselo. In lestenci in prti in preproge so se lesketale v solčnih žarkih.

* * *

Zunaj na vrtu je sicer završal veter zdaj-pazdaj po drevesnih vejah, vendar je bilo med tem ozidjem vse tako mirno, vse tako tiho. Ciprese, nasajene po vrtilih; peščene steze, vodeč med nasadi; različni oddelki za bolnike, stoječ tiho in samotno —: vse to je dihlo pokoj in mir. Celo šumenje vode, ki je tekla mimo bolnišnice, je zamrlo v ozračju, predno je dospelo do samotnih bolniških prostorov. Povsod mir, posvoda tihota! Človek bi mislil, da vlada le smrt po teh prostorih.

A vendar klije tudi med tem ozidjem življenje — tiho sicer in skrito, a zato nič manj mnogolično.

Saj posije popoldanje solnce tudi v bolniške prostore tako prijetno in tako gorko kakor tam zunaj.

Poljana.

Snežena poljana,
kako lesketá,
kristal pri kristalu
nemirno migljá . . .

O, taka poljana
je moje srcé,
ko v njem trepetajo
kesanja solzé . . .

Leo Levič.

